

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Sikeresen startolt a MELAMED

Január 27-én indult útjára a Komáromi Zsidó Hitközség által szervezett MELAMED oktatási program az izraeli Pinchus Alapítvány támogatásával. A félszáz érdeklődőt, akik közül többen a régió más településéről (Párkány, Érsekújvár, Tata, Bicske, Gödöllő, Nagyszalló, Budapest) érkeztek, Paszternák Tamás köszöntötte. Az oktatási program célkitűzéseinek, órarendjének ismertetése után a délelőtti előadásokat Fináli Gábor, az Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem hallgatója tartotta. Előszörként egy a zsidóság alapjait bemutató interaktív foglalkozás próbált meg választ adni arra, hogy kik is azok a zsidók, milyen a történetük, kultúrájuk, szokásviláguk. A jelenlévők megismer-

kedhettek a héber ábécé betűivel is, kalandozhattak az alefbet sokak számára még misztikusnak tűnő világában.

A délutáni előadások közönsége...

Az oktatási program délutáni részében az ENSZ Holokauszt nap alkalmából két előadásra került sor. Dr. Novák

Tamás, közösségünk tagja a Vészkorszak komáromi eseményeit elevenítette fel, dr. Haraszi György, az OR-ZsE Történelem Tanszékének vezetője, az auschwitzi jegyzőkönyvek történetéről beszélt. Az emléknapi rendezvényen megjelent többek között dr. Basternák Tibor, Komárom város polgármestere, Miroslav Hargas, evangélikus lelkész és Fazekas László református püspök helyettes is. A nap zárásaként a zsinagógában, az 1948-ban felállított auschwitzi kemencét idéző emlékműnél gyújtottak gyertyát az emlékezők.

Az esemény lebonyolításában nyújtott segítségért köszönet Pasternák Antalnak, Haas Juditnak és Paszternák Andrásnak.

PA

A Melamed folytatódik

Kedves Barátaink!

Februárban folytatjuk oktatási programunkat, melyre mindenkit szeretettel várunk, olyanokat is akik januárban nem tudtak ott lenni a Menházban.

Az időpont: február 24., vasárnap

Program:

10:30–12:00 A zsidóság alapműve – a Tóra

12:00–12:15 Kávészünet

12:15–13:45 A héber nyelv alapjai

13:45–14:30 Ebédszünet

14:30–15:30 A szlovák zsidók tragédiája 1938–1945 – Mgr. Viera Kováčová a besztercebányai Szlovák Nemzeti Felkelés Múzeuma munkatársának előadása

Mgr. Viera Kováčová a brünni Masaryk Egyetemen szerezte diplomáját.

A besztercebányai múzeumban előszörban a Vészkorszak időszakának szlovák vonatkozásaival foglalkozik.

15:30–17:00 Zsidó kulturális örökség Szlovákiában – dr. Maroš Borský előadása a szlovákiai zsinagógák helyzetét mutatja be számítógépes prezentáció segítségével

Dr. Maroš Borský Pozsonyban, Heidelbergben, Jeruzsálemben, Londonban és Regensburgban végezte tanulmányait. Nemrég jelent meg könyve a szlovákiai zsinagógákról, a közzelműltig a Szlovák Nemzeti Múzeum Zsidó Kultúra Múzeuma munkatársa volt, a Synagoga Slovaca dokumentációs projekt elindítója. 2006-tól a Szlovák Zsidó Örökség Központ igazgatója Pozsonyban.

Az előadások magyar és szlovák nyelven zajlanak. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Az Élet Menete

A KZSH a budapesti Az Élet Menete Alapítvánnyal közösen emlékutat szervez a lengyelországi Auschwitz-Birkenauban, Jom Hasoah, a Holokauszt emléknapi alkalmából. Vegyen részt Ön is ezen a programon 53 ország képviselőivel együtt.

Programtervezet:

Április 30. szerda

19:30: Indulás Komáromból Budapestre

21:00: Érkezés Budapestre, a Dohány utcai zsinagógához, csatlakozás a többi résztvevőhöz

(Folytatás a 6. oldalon)

Shalom klubok találkozója

Januári számunkban a dátumot hibásan közöltük. A budapesti Shalom klub **2008. február 27-én**, szerdán látogat Komáromba. A Shalom klubok találkozója 15:30-kor kezdődik a Menház Wallenstein Zoltán termében. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Utak – oktatási szeminárium a Holokausztról

Az International Task Force (a Holokauszt oktatás nemzetközi szervezete) 3900 EUR támogatást szavazott meg a Komáromi Zsidó Hitközségnek a „Ways-Cesty-Utak” című oktatási szemináriumra. A KZSH 2008. május 30. és június 1. között rendezi meg a háromnapos programot, melyre szlovákiai és magyarországi pedagógusokat, közművelődési szakembereket és érdeklődőket várunk. A részletes programot a HH következő számai közlik.

Gyökereink visszahívnak

A Komáromi Zsidó Hitközség Izrael állam megalapításának 60. az 1968-as események 40. évfordulója alkalmából szeretettel vár minden érdeklődőt „Gyökereink visszahívnak” című hétvégéjére **június 13-15-ig** (az idei Mártírnappal összekötvé), melynek célja, hogy a városunkból elszármazottak újra visszatérjenek, emlékezzenek, nosztalgiazzanak. **Bővebb információk: www.menhaz.sk, kile@menhaz.sk.**

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását. 2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges): Korona és devizaszámlák egyaránt!

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno vagy

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

✦ A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot támogatták: Dušan Knöpfler (Brazília), Balogh Ernő (Ógyalla), Greguš Éva, Horská Elena, Liszka Ilona, Megó János, Bakonyi István (Budapest), Mgr. Miroslav Hargaš, Himmler Zsófia (Párkány), Karol Feňveš (Liptovský Hrádok), J.J., Oláh Ilona, Kohn Gábor (Budapest), Weisz György (Tata), Eisler Jenőné (Budapest), Kovár család (Pozsony) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✦ Február 10-én, vasárnap avatják fel Érsekújvárbán a zsinagóga mellett a város új Holokauszt emlékművét, Szilágyi Tibor alkotását.

✦ Zájín Ádám alkalmából hagyományos halvacsorát rendez a Galántai Zsidó Hitközség 2008. február 13-án a helyi zsinagógában, melyen Baruch Myers pozsonyi rabbi mond beszédet.

✦ A KZSH programkoordinátora és elnöke fogadta Lévai Adina rendezőnőt, aki a Komáromi Jókai Színház stúdiójában az Anyám azt mondta, hogy ne! című darabot rendezte. A rendezőnő ezután Miskolcon egy izraeli darabot visz színre, ebben kérte a KZSH segítségét.

✦ A KZSH vezetése a komáromi Monopol könyvelő irodát bízta meg a hitközség könyvelésének vezetésével.

✦ A Spitzer Béla Kiskönyvtárba pályázati forrásokból számos új könyvet szereztünk be. Ezúton is köszönjük a Múlt és Jövő Kiadó és a Fórum Intézet felajánlását, amely tovább gazdagítja állományunkat.

✦ Januárban a budapesti Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem közösségi vezetőképző programján Haas Judit irodavezető vett részt, a program március 5-én folytatódik (ezen a napon a KZSH irodája zárva tart).

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), **nyomtatás** – tlač: Silvester s.r.o., a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** 3884/2008. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!**

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

Közösségek régióinkban – bemutatkozik dr. Wittmann Zsuzsanna, a Veszprémi Zsidó Hitközség elnöke

Szüleim mindketten megjárták a poklot, családjukat Auschwitzban megölték, édesanyámnak többek között két fiát. A háború után találkoztak és együtt kezdtek új életet. Veszprémben születtem és tanulmányaimat is ott végeztem.

Vegyésszérmérnöki diplomát, tudományos minősítést szereztem. A mai napig szakmámban dolgozom, közel 20 éve a magánszektorban.

Mindig tudtam, hogy zsidó vagyok és mit jelent zsidónak lenni, ismertem a múltunkat, de vallásos neveltetésem nem volt.

Alig több mint egy évtizede kezdtek újjászervezni a zsidó életet Veszprémben. Melyek ennek az időszaknak a tapasztalatai, sikerei?

1994-ben szerveződött Veszprémben újjá a zsidó hitközség, amelyhez azonnal csatlakoztam. Sajnálatos események után 1997-ben egyike voltam azoknak, akik aktívan részt vettek az erkölcsileg és anyagilag mélyponton lévő közösség ismételt újjászervezésében. Mivel ebben zömében nők jártak élen, így a mai napig a vezetőségben több a nő, mint a férfi. Egyébként a nők és a férfiak ilyen aránya a közösségre is jellemző.

1997-ben az Őszi ünnepek alkalmával Dr. Schweitzer József országos főrabbi és Tóth Emil főkántor urak jöttek el hozzánk és tartottak felejthetetlen összejövetelt, ami megalapozta kis közösségünk jövőjét. Professzor úr ajánlására hamarosan megismertük, az akkor még rabbijelölt, Verő Tamást és ők ketten a mai napig meghatározói vallási életünknek.

A zsidó vallási élet Veszprémben a háború után megszűnt, a zsinagógát és a hozzá tartozó épületeket a MAZSHISZ jogelődje az ötvenes években eladta, és minden lebontásra került. Nem volt helyiségünk, imatermünk és hosszú éveken keresztül alkalmanként bérelt teremben tartottuk a vallási és kulturális rendezvényeinket.

Az első nagy esemény kis közösségünk életében 1999-ben volt. Sikerült

a Mártírok úti zsidó temetőben a ravatalozót felújíttatni. Ebben elkészült egy emlékfal, Somogyi Lajos keramikus alkotása, amely méltó emléket állít a Veszprémből és környékéről elhurcolt, Auschwitzban meggyilkolt több mint ezer hittestvérünknek.

Nagyra becsült adományozók jóvoltából megépült Közösségi Házunk, amelyet 2005-ben avattuk fel, így végre lett saját otthona Hitközségünknek.

Az elmúlt 10 évben helyreállítottuk hitelünket a minket körülvevő világban.

Az évek során nemcsak a Veszprémben élő zsidók és olyanok, akiknek zsidó vér folyik az ereikben csatlakoztak hozzánk, hanem több környékbeli településen pl.: Ajkán, Várpalotán, Tapolcán, Eplényben, Balatonfüreden, Balatonalmádiban, Balatonfűzfőn, Herenden, Celldömölkön élő hittestvérek is.

Milyen a kapcsolatuk van a régió többi közösségével?

A társhitközségekkel jó a kapcsolatunk. Kiemelném a Székesfehérvári Zsidó Hitközséget. Jávor Mátyás elnök úr jóvoltából megőrződött a lerombolt veszprémi zsidó közösségi épületekből odavitt könyvtár, amely így csodálatos módon megmarad az utókor számára.

Mesélne egy kicsit a közösség összetételéről. Mely generációk alkotják a hitközségek, milyen programok iránt van érdeklődés Önöknél?

Közösségünkben megtalálhatók a túlélők, sajnos egyre kisebb számban. Az 50 - 60 évesek vagyunk túlsúlyban, fiatalok kevesen vannak.

A legtöbb fiatal vegyes házasságban született, egy részük külföldre ment, mások Budapesten élnek és nem, vagy még nem találtak rá zsidó gyökereikre.

Rendszeresen találkozunk, összejöveteleket tartunk. Mivel - mint már említettem - nők vagyunk többségben, sajnos ritka, hogy 10 férfi van jelen. De minden alkalommal foglalkozunk önképző módon az Ótestamentum egy-egy részével, a Thora tanításával. A nagy vallási ünnepeket sajátos módon, kulturális összejövetel formájában tudjuk megünnepelni. Ezeket az események Dr. Schweitzer József professzor és Verő Tamás rabbi urak jóvoltából felejthetetlenek számunkra.

Rendszeresen meghívunk olyan előadókat, személyiségeket, akik a zsidósággal kapcsolatban tudnak számunkra fontosat, érdekeset, értékeset mondani. 2007-ben például vendégünk volt Corina Berger a Sochnuttól és Heller Ágnes.

Reményeink szerint hamarosan Közösségi Házunkban köszönhetjük Izrael Állam Nagykövetét.

Hogyan látja a Veszprémi Zsidó Hitközség jövőjét?

Hasonlóan sok más magyarországi kis hitközséghez, nehéz megjósolni. Nem vagyok túl optimista, de ahogy a 90-es években a mi generációnk előkerült a semmiből, talán ez megismétlődik és lesz folytatás.

p

Füstbeszállt életek, emlékműsor a Munka Utcai Alapiskolában

A komáromi Munka Utcai Alapiskola különleges programmal készült az ENSZ Holokauszt napra. Fontos hangsúlyoznunk, hogy ez az első ilyen kezdeményezés volt egy komáromi iskola részéről, ezért is fogadtuk örömmel a meghívást. A kezdés előtt **Fekete Zoltán** igazgató úr fogadta az érkező vendégeket, köztük **dr. Basternák Tibor** polgármester urat, **Keszegh Béla** és **dr. Novák Tamás** képviselő urakat, **Pasternák Antalt** a KZSH elnökét és **Paszternák Tamás** koordinátort.

(Folytatás a következő oldalon)

Füstbeszállt életek

(Folytatás az előző oldalról)

Az esemény főszervezője és moderátora **Bathó Sylvia** történelemtanár volt, aki hosszú hónapokig dolgozott a program összeállításán, nem kis kutatómunkát végezve.

Az igazgató úr köszöntő szavai után, történelmi összefoglaló hangzott el a vészorszakról, kivetített képekkel illusztrálva.

Az iskola irodalmi színpada Kiss Péntek József vezetésével készült fel és adta elő versekkel, mozgással szí-

nesített, megható programját. A több mint harminc diák lelkiismeretes munkájának köszönhetően színvonalas előadás született.

A második részben **Habodász István** kilencedik osztályos tanuló mutatta be a komáromi zsidó közösségről szóló prezentációját, melyet a tanár segítségével a Kincskereső versenyre készített. A rendezvény végén dr. Novák Tamás szólt a diákokhoz.

A KZSH a továbbiakba is támogatni kívánja az iskola és más intézmények hasonló tevékenységét.

P Bathó Sylvia, az emléknep főszervezője

Fekete Zoltán, az iskola igazgatója

Emléknep a Munka Utcai Alapiskolában

dr. Novák Tamás, közösségünk tagja is szólt a tanulókhöz

Az emlékezés fényei...

Kiss Péntek József, az előadás rendezője

Jövők, ami összeköt – a régió oldala

Zsinagóga felújítás: Célegyenesben

Télen sem szünetelnek a váci zsinagóga felújításának, illetve újjáépítésének munkálatai az Eötvös utcában.

Dolgoznak a vasbetonszerelők, szerkezeti lakatosok és az asztalosok.

Ahogy enyhébbre fordul az idő, fokozatosan „birtokba veszik a terepet“ a kőfaragók, burkolók, villanszerelők, vízszelők, festők, tucatnyi mesterember és segédmunkás.

Sürges az idő mondja, Turai János a Váci Zsidó Hitközség elnöke, mert a nyáron fel fogják avatni a zsinagógát. „Az épületet elsősorban hitéleti célból működtetjük, a zsidó és a helyi művészetek, az oktatás és a kultúra szolgálatába állítjuk.“

Úgy tudjuk, hogy a holokauszt után a felújított zsinagógák közül a váci lesz az első és egyetlen az országban, amelyet a helyi hitközség saját beruházásban újít illetve, épít újjá.

„Valóban így van saját beruházás-

ban újítjuk fel az épületet, ami rendkívül takarékos, pénzkímélő projekt, de rengeteg munkával, odafigyeléssel és mindennapos törődéssel jár.“

Mivel az épület védett műemlék, mindent eredeti állapotban állítunk helyre, ehhez viszont olyan szakembereket kellett válogatnunk, akik komoly referenciákkal bíró mesterek, tehát kimondottan csakis magán szakemberekkel dolgoztatunk.

A kivitelezés valóban sajátunk, ami nem jöhetett volna létre a MAZSI-HISZ és Vác város Önkormányzata segítségével nélkül, viszont az is igaz, hogy a beruházási összeg kb. 60-65%-át pályázatokból és saját erőforrásból biztosítjuk.

Támogatónk azért is álltak mellénk és bíztak bennünk, mert tapasztalták, hogy vannak életképes elképzeléseink a támogatásokból illetve a pályázato-

kon nyert pénzeszközök felhasználásáról, illetve a megvalósításokról minden esetben számot tudtunk adni.

Az építési munkákat nem egészen, hanem apróbb projektekre bontva terveztettük, így nagyobb eséllyel vehetünk részt minél több pályázaton.

Most már csak az idő az ellenfelünk, megpróbálunk azzal is gazdaságosan bánni és akkor meglesz a remény arra, hogy a 135 éves zsinagóga újra a közösség szolgálatában álljon.“

A váci polgárok nagy érdeklődéssel kísérik az építkezés folyamatát, amelyről a Váci Napló hasábjain évek óta a legapróbb részletekig olvashattak. Végre a negyedik, legősibb történelmi egyház is elfoglalhatja méltó helyét Vác belvárosában.

Takács Attila

(forrás: Váci Zsidó Hitközség)

Váci körkép:

Határnyitás Vác – Šahy

December 20-án nagyszabású egésznapos, éjszakába nyúló ünnepséget rendeztek a magyar - szlovák határ túlsó oldalán, Vác testvérvárosában Šahy-ban (Ipolyság). Az ünnepélyes megnyitót a városháza dísztermében tartották ahol a két város polgármestere mondott ünnepi beszédet: Ing. Lówy János Šahy-i és Dr. Bóth János váci polgármester méltatta a két város közötti példaértékű jó kapcsolatot, amelynek további kiteljesedését már nem akadályozhatja a határ. A városban több helyen konferenciákat és kulturális eseményeket rendeztek, többek közt a felújított zsinagógában is.

Az esti órákban a város díszkivilágításban pompázó főterén az egyházak képviselői külön is méltatták a történelmi jelentőségű eseményt, egyben emlékeztek a múlt sorcsapásaira, amelyek mérhetetlen szenvedéseket okoztak a határ mindkét oldalán élő népeknek.

Vácról Dr. Beer Miklós megyéspüspök és Turai János, a Váci Zsidó Hitközség elnöke, szlovák részről

Muhulányi József katolikus plébános, Hanka Selecková evangélikus lelkész és Izsmán Jónás református lelkész emlékezett

Rövid részlet Turai János beszédéből:

„Örömmel tölt el, hogy jelen lehetek ezen a történelmi jelentőségű eseményen a váci és a

Dunakanyar zsidóságának képviselőjében. Lassan rendeződni látszanak közös dolgaink! Gratulálok önöknek szépen felújított zsinagógájukhoz!

A XIX. század közepétől a holokausztig Vácon és az Ipolymenti településeken több mint tízezer zsidó élt, 20-25 kisebb-nagyobb hitközségbe tömörülve.

Vác - Szob - Vámosmikola - Galánta - Komárom - Ipolyság - Érsekújvár zsidó lakosai egy földrajzi egységben, jó szomszédi viszonyban éltek egymással, erős rokoni és üzleti kötődések fűzték őket össze.

A zsidóság az említett települések arculatán mind a mai napig látható po-

zitív nyomokat hagyott. Ők hozták magukkal e tájra az ipart, a kereskedelmet és a polgárosodást.

Ezt a közösséget először Trianon szaggatta széjjel, majd a holokauszt mért rá szinte megsemmisítő csapást. 1944-ben Vác, Ipolyság, Érsekújvár, Kassa és Losonc gettóiból vitték a zsidókat, marhavagonokba zsúfolva a megsemmisítő táborokba, ahonnan nem volt visszaút.

Sajnálatos módon ezért ürült ki Ipolyság mindkét zsinagógája is.

A kommunista diktatúra megszüntetése után egyes csoportok a demokráciával és a szabadságjogokkal visszaélve megengedhetik maguknak, hogy antiszemita, fajgyűlölő jelszavak hangoztatásával jelenjenek meg a nagy nyilvánosság előtt, rettegésben tartva a kisebbségeket. Csak remélni tudom, hogy a felelőséggel élő, józan gondolkodású többség előbb vagy utóbb megelégedi az ilyen jelenségeket.

Szólnom kell arról is, hogy a magyar és a szlovák zsidóság eredményesen együttműködik egymással mind hitéleti, mind tradicionális hagyományt ápoló kulturális területen.

(Folytatás a következő oldalon)

Búcsúzunk

Gútán nagy részvétellel kísérték utolsó útjára a helyi köztemetőben hittestvérünket, **dr. Langer Györgyöt**, a kisváros köztisztviselői állású orvosát, aki életének 76. évében hosszú betegség után hunyt el. Az utóbbi években csatlakozott közösségünkhöz és több alkalommal vett részt a KZSH programjain.

Emlékét örökre megőrizzük.

Pöstyénben elhunyt olvasónk **dr. Ondrej Šajmovič**, a helyi kis zsidó közösség aktív tagja. Feleségének Šajmovičné Schiller Zsuzsának és egész családjának ezúton fejezzük ki részvétünket.

Dr. Gótai László emlékére

A Váci Zsidó Hitközség közössége 2008. január 4-én emlékezett meg Dr. Gótai Lászlóról tragikus hirtelenséggel elhunyt salgótarjáni hitközségi elnökről, aki az Észak-Magyarországi Régió zsidóságának egyik jelentős képviselője volt.

Turai János elnök méltatta Dr. Gótai László érdemeit, aki a losonci romos zsinagóga felújításának ügyében tevékenykedett, szlovák hittestvéreinkkel, Vácon tanulmányozta a zsinagóga építésének módszereit. A megemlékezés közös kadissal zárult. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Mikei Linda (forrás: Váci Zsidó Hitközség)

Az Élet menete

(Folytatás az 1. oldalról)

22.30: Indulás

Éjszaka az autóbusszon, pihenők igény szerint.

Május 1. csütörtök

08.00–08.30: Érkezés az Auschwitz táborthoz

09.00: Reggeli a Múzeum várójában
09.45: Az auschwitzi haláltábor megtekintése

11.30: A 18-as számú Magyar barakk előtt megemlékezés

13.00: Indul AZ ÉLET MENETE, át-sétálunk közösen a többi 53 országból odaérkezőkkel Birkenauban

15.00: Nemzetközi megemlékezés Birkenauban

16.00: A tábor megtekintése

17.30: Indulás vissza Komáromba

Május 2. péntek

05.00–06.00: között, érkezés Komáromba a Menház elé

Részvételi díj: 2200 Sk, amely tartalmaz: 3 x kóser étkezést, oktatási anyagokat, egyenkabátot, táskát, orvosi felügyeletet, biztonsági személyzetet, idegenvezetőt, csoportvezetőt.

Jelentkezés a KZSH titkárságán vagy a kile@menhaz.sk címen 2008. február 29-ig!

Az ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ - ZSIDÓ EGYETEM

felvételt hirdet a 2008- 2009. tanévre a következő szakokra:

- RABBIKÉPZŐ SZAK
- RABBIHELYETTES SZAK
- JUDAISZTIKA SZAK
- ZSIDÓ FELEKEZETI SZOCIÁLIS MUNKÁS SZAK
- ZSIDÓ LITURGIKA SZAK
- ZSIDÓ KÁNTORKÉPZŐ SZAK (szakirányú továbbképzés)
- ZSIDÓ KULTÚRATÖRTÉNET SZAK
- ZSIDÓ KÖZÖSSÉGSZERVEZŐ SZAK
- ZSIDÓ VALLÁSTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA

Jelentkezési határidő: 2008. március 20.

A szakokra történő jelentkezésnek nincs korosztályi határa. Az írásbeli jelentkezéseket követően a hallgatókat tájékoztatjuk a felvételi vizsga időpontjáról és követelményeiről. A judaisztika és a felekezeti szociális munkás szakra jelentkezők pszichológiai attitűdvizsgálaton is részt vesznek.

Az Egyetem és a szakok részletes ismertetése a www.or-zse.hu, valamint a Felsőoktatási Felvételi Tájékoztató 2008 című kiadványban is megtalálható.

Jelentkezési lap a honlapról letölthető és kinyomtatható, vagy az alábbi címen, telefonon vagy faxon kérhető, amennyiben csak intézményünkbe kíván jelentkezni. A felvételi vizsga díját (3000,- Ft) a jelentkezési laphoz mellékelten csekken kell befizetni!

Cím: Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem, 1084 Budapest, Bérkocsis utca 2.,
Postacím: 1444 Bp. Pf. 212. Tel/fax: 0036-1- 317-2396, 318-7049.

Gratulálunk

Januárban ünnepelte 60. születésnapját állandó olvasónk **Tordai Péter**, a Budapesti Zsidó Hitközség Budai Körzetének elnöke. Boldog születésnapot kívánunk! Bis 120!

Izraelben tartották **dr. Dana Brandes** (Vajnorsky Teri néni unokája, dr. Eva Brandes (Vajnorsky) lánya) és **Moshe Kristal** esküvőjét. A Vajnorsky és Brandes családnak ezúton gratulálunk! Mazl Tov!

Izraelben megszületett **dr. Schöner Alfréd** főrabbi, az OR-ZsE rektorának harmadik unokája. Az egész családnak gratulálunk!

Határnyitás

(Folytatás az 5. oldalról)

Ez az együttműködés tapasztalható a mi régióinkban is Vác - Révkomárom és Érsekújvár hitközségei fogják össze a Duna-Ipoly vidék zsidóságát.

Most eljött az alkalom, hogy békében éljünk egymással magyarok, szlovákok és a velünk együtt élő kisebbségek, csak kezét kell nyújtánunk egymásnak".

A maratoni rendezvénysorozat a határon ért véget, ahol éjjelkor ünnepélyes keretek között eltávolították a sorompókat és hajnalig tartó népünnepeket tartottak.

Sajdik Attila

(forrás: Váci Zsidó Hitközség)

A zsidó otthon – a család oldala

Nagymegyertől Givatayimig – 24. rész

Utószó

1948 februárjában elhagytuk a kibbutcot. Ezzel, tulajdonképpen, be is fejeződött életem „kalandos” része. Ebben a zárófejezetben röviden összefoglalom, ami itt Erec Jiszraélban, majd Izraelben, történt, velem és családommal.

A Mama (nyugodtan kihagyhatom a névelőt, mivel egész idő alatt, egyszerűen Mamának szólítottam, ami természetes volt, mert mint anya és fia viselkedtünk egymással), természetesen velünk volt és nagyon sokat segített az alkalmazkodás első nehézségeiben. 50 éves volt, mikor megérkezett, de soha egy szóval sem panaszkodott a nehézségek miatt, amiből volt bőven.

Az angol mandátum 1948. május 15-én lejárt. Aznap a Jisuv (a zsidó lakosság) vezetője, Ben Gurion, kikiáltotta a zsidó állam létrejöttét, Medinat Jiszraél (Izrael Állama) néven. Az azonnal kihirdetett, általános mozgósítás, 5 arab állam támadását visszaverni, engem is bevitt a hadseregbe, és mint géplakatos a fegyvert karbantartó alakulathoz osztottak be a nehéz fegyverek műhelyébe. Az első idevágó tanfolyamot kitüntetéssel végeztem, aminek folytán, törzsőrmesteri rangban felelős kinevezést kaptam, egy szakcsoport élén az északi fronton harcoló tűzérség összes ágyúinak technikai felügyeletét és karbantartását.

Ahogy a harcok befejeződtek 1949-ben oktató lettem ezen a téren, és miután leszereltem munkavezetői állásban mint polgári alkalmazott dolgoztam a hadse-

reg központi fegyver műhelyében.

Alíza, szépen fejlődött és sok örömet, boldogságot okozott, gondos nagyanyjának és nekünk.

Mama férjhez ment egy nagyon tisztességes és szorgalmas özvegyemberhez, a miskolci származású Groszman Emilhez, akivel 30 évet éltek Ramat Ganban boldog megértésben.

1958 őszén elnyertem a Chérut vállalat Hadérán működő vízmelegítőket gyártó üzemének vezetését, ami a legnagyobb volt ezen a téren az országban. Az évek folyamán, tagja voltam az országos szabványbizottságnak, amely ennek a cikknek hivatalos szabványkövetelményeit határozta meg. Az üzemben sikerült a termelést nagymértékben felemelni és a termék minőségét feljavítani.

A hatnapos háború után a híres francia repülő motorgyár, Turbomeca, tulajdonosa, Sidlovski, felállított egy fióküzemet Bét Semesben. Megpályáztam és elnyertem a kinevezést az ott létesítendő előkészítő szakiskola vezetésére. Amíg a gyár épült, a szakiskola előkészített szakmunkásokat megfelelő nemzetközi repülő színvonalon. Az eszterga- és gyalupadokat, a maró és csiszoló gépeket én rendeltem meg svájci üzemektől. Iskolánk végzettjei derekasan megállták helyüket az üzem termelésében.

Az iskola, amely az üzem és a munkaügyi-minisztérium közös felügyelete alatt állt, a minisztérium büszkeségének számított és minta iskolának szolgált. A munkaügyi miniszter, Aba Chusi is

megtisztelte látogatásával. Sidlovski jutalmul személyesen meghívott vendégként üzemébe Franciaországba, hogy megmutassa az ő szakiskoláját. 1969 tavaszán Chajával eleget is tettünk a megtisztelő meghívásnak. A mesés hajóút, oda és vissza maga is felejthetetlen élmény volt. Az "Öregúr" rendkívül szívélyesen fogadott, megmutatta házat-palotáját és megvendégtelt bennünket egy nagyon szép ebéddel. Meghívott másnapra és meglátogattuk a szép, modern szakiskolát. Ez alkalomból ismét megdicsérte a miénket. Mikor néhány napos tartózkodás után, Párizsba készülünk, rendelkezésünkre állította személyes kétmotoros repülőjét pilótájával és azzal repültünk Pauból Párizsba. A repülőtéren egy meseautó várt és elvitt a szállodánkba.

A sokéves utazás után (napi 100 kilométer), Hadérára és Bét Semesbe, könnyebb élet után vágytam. Ezt a Bank Leumi Áchad Háám fiókjában, Tel Avivban találtam meg. A fiók új négyemeletes márványpalotájának és drága felszerelésének a karbantartását vállaltam el, úgynevezett Maior Domo szerepében, beleértve a kapcsolatot a különböző szakemberekkel, villany és vízellátás, központi hűtő és fűtő felszerelés, számítógép hálózat, stb. terén. Ezen felül a bank sok százfajta űrlapjának a raktára és ezek ellátása is az én hatáskörömbé tartozott. Munkám legérdekesebb része kapcsolatom a "safe" bérlőkkel volt. Ezek, főleg, idősebb kliensek voltak. Én fogadtam és kísér-

Weisz Jehosua, a történet írója

tem őket a safe-jükhez. Idővel én lettem soknak a bizalmi embere. Velem beszéltek-tanácskoztak meg legkényesebb családi problémáikat. Ha tudtam adni tanácsot, azt mindig hálával fogadták. A bank vezetősége a nyugdíjazási koron túl, befolyásos vevői kérésére, ismételten kérelmezte a központtól alkalmazásom meghosszabbítását. 74 éves voltam, mikor, végül, nyugdíjba vonultam, idős klienseim legnagyobb sajnálatára.

Még jóval azelőtt megvettem az első számítógépet, mert ez sokat ígérő „kihívás” volt számomra. A benne rejlő internet és e-mail lehetővé tették a világgal való könnyű és csodás kapcsolatot és az írást nagyon megkönnyítették.

Mama 1980-ban, 86 éves korában, hosszú betegség után, elhunyt. Mélyen gyászoltuk. Szívből szerettem és végtelenül tiszteltem ezt a rendkívüli asszonyt, aki engem, fiaként szeretett.

Abban az évben átköltöztünk új tágas lakásunkba Givatájimba, 1957-ben beköltöztünk egy új, két és fél szobás, kényelmes lakásba, amit vegyes érzelmekkel hagytunk ott.

Testvéreim, Józsi, Blanka és Margit, jó szüleimmel együtt, a Holokauszt martalékává lettek.

(Folytatás a 8. oldalon)

Nagymegyertől...

(Folytatás a 7. oldalról)

Jehuda, bátyám New Yorkban élt, és 1982 elején szívrohamban meghalt. Frida nővérem 2000 újévén hagyott itt bennünket. Civon (Rózsi) húgom fél éve rá júniusban agyvérzést kapott. A nyolc testvérből ketten maradtunk, Sári húgom, aki Negba kibbucban él férjével, Jasával és jómagam.

Alízának öccse született, Ábrahám 1951 júniusában. Végtelenül édes és élesesű gyerek volt, akit mindenki szeretett beleértve alap- és középiskolai tanítóit. Mindketten kimagasló eredménnyel érettségiztek a színvonalas Óhel Sém Gimnáziumban. Alíza mikrobiológiát (immunológiát), MsC fokon, Ábrahám orvostudományt, végzett a Tel Aviv Egyetemen. Alíza 1973-ban férjhez ment, Reger Árjához, aki éppen befejezte doktorátusát elektrokémiából. Árje nemcsak kiváló tudós volt, hanem általános, irodalmi és

zenei műveltséggel is bírt. Egy New Jersey-ben működő vegyi üzem meghívta, hogy szervezze meg az új laboratóriumát. Azután egy kutató üzemtől kapott csábító ajánlatot Detroit mellett. Ott egy új, alacsonyabb fajsúlyú ötvözetet állított elő, a belőle készített anód lényegesen feljavította a nagy elektrolitikus elemek szolgáltatási képességét. A találmány világpapent lett és nevének kezdőbetűivel (AR) lett elnevezve. Árje 40 éves volt, mikor vérrákban meghalt. Két kis gyereket Alíza sok gonddal és szeretettel nevelte fel. Elsőfokú tanulmányait Michigan Egyetemén végezték. Ronit számítógép mérnök lett, Ófer -közgazdász. Ronit a haifai Technionban nyerte el MsC fokozatát számítógép tudományból. Tel Aviv „Hi-Tec” negyedében, a szakmájában dolgozik. Ófer New York Egyetemen (N.Y.U.), kiváló eredménnyel, másodéves joghallgató.

Ábrahám 1991-ben egy tehetséges orvosnőt vett fe-

leségül. Chemda gastroenterologus és elsővonalbeli májszakértő. Egy éves londoni tanulmányuk után, itteni kórházakban, mint szakorvosok működnek. Gyerekeik, Mérav, 12 éves kislány, és Yaron 10 éves fiú. Rendkívül tehetségesek és kiváló tanulók. Ábrahám, katonai orvos minőségében, ezredesi rangban szerelt le, mint az északi front katonai főorvosa. Ma ő a Belinson kórház geriátriai-belgyógyászati osztályának helyettes vezetője.

Sok időt és energiát szenteltem szülőfalum, Nagymegyert elpusztult hitközsége megörökítésének. Kapcsolatba léptem Gerhát Sándor helyi lakossal, aki sok értékes adattal látott el. Továbbiakban, megismertem Varga László, történelemtanárt, aki a hitközség múltját, történetét kutatja. Mindkettőjükkel rendszeres kapcsolatban állok. Ezen tevékenységem során alkalmam volt levélváltásba lépni Paszternák Andrással, a komáromi zsidó Hitközségi Híradó

szerkesztőjével, akik Tamás fivérével valósággal szent munkát végeznek a hitközségi élet állandó ébrentartásáért, a zsidó szellem és kultúra terjesztéséért, jóval a határon túl is. Levelezésünk folyamán András megkért, hogy írjam meg élettörténetemet "Nagymegyertől Givatayimig". Nagy meglepetésemre, a történet részletei nemcsak a nyomtatott Hitközségi Híradó lapjain, hanem a hitközség weboldalain is megjelentek, amelynek webmestere nem más, mint a zsidó öntudattól fűtött Paszternák András.

Ezúton óhajtom hálámat és köszönetemet kifejezni neki kezdeményezéséért és sok meleg, bátorító szaváért, amit sorozatom írása folyamán kaptam tőle.

Ugyancsak köszönöm barátainak és hűséges olvasóimnak, hogy érdeklődéssel kísérték visszaemlékezésem nem könnyű munkáját.

Búcsúzom Tőletek, kedves olvasóim!

Weisz Jehosua, Izrael

Givatayimtól Komáromig – zárszó helyett

24 rész, 24 Hitközségi Híradó, több mint 2 év, amit Weisz Jehosuával tölthettünk együtt. Az újság hasábjain mi is végigjárhattunk egy életutat Nagymegyertől Givatayimig, amely nem volt mindig könnyű, amely tele volt fordulatokkal, szomorúsággal, tragédiákkal, örömmel, szerelemmel...

Nem szeretném Weisz úr Utószavát ismételni, de azt mindenképpen meg kell osztanom a kedves Olvasókkal, milyen nagy élmény volt részt venni, jelen lenni a sorozat születésénél. Az elmúlt tizenhárom év szerkesztői munkájának legszebb időszaka volt számomra, amikor felkérésemre Weisz úr elkezdte írni történetét. Kéthetente érkezett egy-egy újabb rész, ilyenkor mindig izgatottan nyitottam ki e-mailjeit, alig vártam, hogy elolvashassam a folytatást, hogy aztán válaszevelemben a további részek megírására sarkalljam a szerzőt. Az újabb és újabb fejezetek sorban kerültek fel az Internetre, illetve elindult a nyomtatott sorozat a HH-ban. Egy-két hét után már e-mailek is jöttek, amelyekben az internetes olvasók biztattak minket, hogy folytassuk a sorozatot. Weisz úr ismerősei, barátai a világ minden pontjáról követték a sorozatot.

A legmeghatóbb eset a sorozattal kapcsolatban idén nyáron történt, a Yad Vashem-i látogatásunk során. A magyarországi cionista ellenállásról hallgattunk egy előadást, amikor hirtelen arra lettem figyelmes, hogy én ezt a történetet már olvastam valahol. Benyúltam a táskámba, s a Hitközségi Híradó aktuális számában szinte szó szerint elolvashattam azt, amiről az események egy másik szemtanúja ott élőben beszélt. A nyomtatott történet hirtelen megelevenedett...

Amikor annak idején, megérkezett a sorozat utolsó része, kicsit elszomorodtam, féltem, hogy a sorozat lezárulásával megszűnik majd a mi rendszeres levélváltásunk Weisz úrral. Szerencsére ez nem így történt, s ma is tartjuk a kapcsolatot. Örömmel hallottam tőle, hogy most fordítja angolra a történetet.

Záruljon most a Hitközségi Híradó eddigi leghosszabb sorozata, köszönet Weisz Jehosuának, hogy megírta, elmesélte történetét Nagymegyertől Givatayimig újságunk hasábjain!

PA

Kile Kaleidoszkóp

Gyászjelentés

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Knöpfler Lajos

1914 - 2008

hitközségünk aktív tagja életének 94. évében elhunyt. Dr. Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi és Tóth Emil főkantor vezetésével kísértük utolsó útjára a komáromi zsidó temetőben. A család gyászában osztozunk, emlékét örökké megőrizzük!

*a Komáromi Zsidó Hitközség vezetősége,
a Hitközségi Híradó szerkesztői*

Megrongálták emléktáblánkat

Szomorúan vettük tudomásul a hírt, hogy két nappal az ENSZ Holokauszt nap előtt ismeretlen tettesek megrongálták a Menház falán 2006-ban Komárom városa által elhelyezett Holokauszt emléktáblákat. Szürke festékkel horogkereszteket és a náci jelképnek számító 88-as számot mázolták fel. A KZSH vezetősége feljelentést tett a rendőrségen és azonnal eltávolította a feliratokat.

A kiadott sajtóközleményt szinte valamennyi szlovák és magyar média átvette, de még az USA-ból is jelentkeztek a hír hallatán.

A KZSH ezúton köszöni mindenkinek, akik együttérzésüket fejezték ki közösségünknek. A rendőrségi nyomozás lapzártánkig nem vezetett eredményre.

A Menház Štúr utcai oldalának jobb megvilágításért intézkedtünk, reményeink szerint ezek megakadályozhatják a további rongálásokat.

Ünnepnaptár

Purim ünnepe 2008. március 20-án, csütörtökön este köszönt be (Eszter böjtje 20-án napkeltétől). Az ünnepről a komáromi zsinagógában, március 21-én pénteken, Kabalat Shabat keretében emlékezünk meg.

Az asztal végénél...

Knöpfler Lajos bácsi emlékére

Vasárnap kora reggel van, a Wallenstein Zoltán termet rendezem át a délelőtti oktatási programra... Az asztalt kéne arrébb tolni az ablak előtt, de egy széknél megálllok... Itt szokott ülni Lajos bácsi, „ezt most nem tehetem arrébb“ - gondolom és nekidőlök egy pillanatra az asztalnak. Olyan hihetetlen, egy hét telt már el azóta, hogy utolsó útjára kísértük az Aranyember utcájában. Behunyom a szemem, s látom őt, ahogy kiszáll fia autójából, felbaktat a Menház lépcsőjén, kicsit bizonytalanul végigmegy a folyosón, kezét fog velem... megkérdezi, mi újság Pesten,... leteszi a kalapját, leveszi a kabátját,... és megy a helyére. Az ablak előtt az asztal végénél leül, körülnéz, megkérdezi ki lesz a vendég, ki jön még... Látom őt a zsinagóga bima előtti padosorának szélén,

ahogy az utolsó háborút túlélte hívőnként előveszi az imakönyvét, sírva hallgatja az előimádkozót. Lepereg előttem meghatódottsága, amikor idén az őszi ünnepekkor Oláh tanár úr a Tórához szólította... s felvillan, ahogy a dél-komáromi vasútállomáson felkapaszkodik Az Élet Menete Alapítvány Holokauszt-kiállításának utazó marhavagonjába...

Nehéz szavakat találni, leírni a fájdalmat, a hiányt, amit most érzek. Ismét elment valaki, akinek öröm volt programot szervezni, aki mindig reagált az újságunkban megjelentekre. Elment Lajos bácsi is, egyike azoknak, akik sosem hiányozhattak a Komáromi Zsidó Hitközség rendezvényeiről...

Kinyitom a szemem, s úgy döntök, ez a szék ma itt marad a helyén... hiszen ez Lajos bácsi helye, s ő mindig ide szokott ülni...

*Paszternák András,
a Hitközségi Híradó szerkesztőinek nevében*

„Životy odchádzajúce komínom“, spomienka v Základnej škole na ulici Práce

Základná škola na ulici Práce sa pripravila na Deň Holokaustu zo zaujímavým programom. Osobitne musíme zdôrazniť, že toto bola prvá iniciatíva takéhoto druhu zo strany komárňanských škôl, aj preto sme s radosťou prijali ich pozvanie. Niekoľko minút pred zahájením programu privítal riaditeľ školy pán Zoltán Fekete prichádzajúcich hostí, medzi nim pána primátora mesta dr. Tibora Basternáka, pána poslancov Bélu Keszegha a dr.

Vojtecha Nováka, predsedu ŽNO Antona Pasternák a koordinátora Tamása Paszternáka.

Hlavnou organizátorkou a moderátorkou programu bola pani učiteľka dejepisu Sylvia Bathó, ktorá pracovala dlhé mesiace na zostavení programu, pričom vykonávala bádatelskú prácu.

Po pozdravných slovách pána riaditeľa odznela historická prednáška o Holokauste ilustrovaná premietaním.

Škola má dramatický krúžok, ktorý

vedie József Kiss Péntek, žiaci nielen recitovali, ale dojmavo predviedli nacvičený program.

V druhej časti žiak 9. triedy István Habodász predniesol prezentáciu o židovskej komunite v Komárne, ktorú pripravil pomocou pani profesorky na súťaž „Hľadanie pokladu“. Na konci k žiakom prehovoril dr. Vojtech Novák.

Naša ŽNO aj v budúcnosti bude podporovať podobné aktivity škôl a iných inštitúcií.

Lauder Business School

Milá židovská obec v Komárne!

Srdečne Vás pozdravujem.

Posielam pozvanie pre našu mládež od 17 rokov na veľkú purimová akciu, ktorá sa uskutoční 20-25.3. 2008 na Lauder Business School vo Viedni. Táto akcia je vlastne veľká súťaž skupín mládežníkov prichádzajúcich z rôznych štátov sveta. Skupina z každej krajiny súťaží s vlastným programom (tanec/spev/hudobné vystúpenie), vo volejbalovom a futbalovom turnaji. Sú-

časťou podujatia je aj denná a nočná prehliadka Viedne. Členovia skupiny majú hradené všetky výdavky (ubytovanie, strava, prehliadka mesta) okrem cestovného (do Viedne a späť).

Keďže sa zároveň jedná o promo akciu tejto židovskej vysokej školy a finančné výdavky sú hradené z fondov Jewish Heritage Fund, v prípade vysokého počtu záujemcov budú uprednostnení mládežníci, ktorí sú halachickými Židmi (po matke).

Ja som študentkou Lauder Business

School a na decká, ktoré prídu zo Slovenska, budem dohliadať počas celého pobytu.

V prípade záujmu a akýchkoľvek otázok ma prosím neváhajte kontaktovať. Teším sa na Vaše emaily a telefonáty.

S prianím všetkeho dobrého,

Lenka M. Šillerová

LBS Student

Recruitment Team Member

+ 43 676 5569524 (v Rakúsku)

+ 421 908 470870 (na Slovensku)

Úspešný štart programu MELAMED – fotogaléria

Hákové kríže na našej pamätnej tabule

Boli sme smutní, keď sme sa dozvedeli, že dva dni pred spomienkovým dňom OSN na Holokaust, neznámi páchatelia poškodili pamätnú tabuľu, ktorú umiestnilo mesto Komárno v roku 2006 na stene Menházu. So sivou farbou nafarбили hákový kríž a číslo 88 čo je symbolom nacizmu. Vedenie ŽNO podalo trestné oznámenie na políciu a nápisy sme okamžite odstránili.

Tlačové komuniké prevzali skoro všetky slovenské a maďarské média, aj z USA sme dostali odozvu.

Vedenie ŽNO týmto ďakuje každému, kto vyjadril sústrasť našej komunite. Policajné vyšetrovanie sa ešte neskončilo do uzávierky.

Vykonalí sme opatrenia v záujme lepšieho osvetlenia Menházu zo strany Štúrovej ulice. Veríme tomu, že týmto môžeme predísť ďalším atrocitám.

Oznam

Oznamujeme všetkým našim členom, ktorým bolo priznané odškodnenie od Ministerstva spravodlivosti SR že na základe novelizácie zákona majú všetci nárok na príplatok k dôchodku od Socialnej poisťovne. Na základe rozhodnutia o odškodnení môžu požiadať Socialnu poisťovňu o priznanie príplatku všetci, nezávisle od výšky dôchodku a nezávisle od predchádzajúceho odmietnutia. K žiadosti treba priložiť rozhodnutie MS SR o odškodnení. Bližšie informácie a formuláre sú dostupné a sekretariáte ŽNO u pani Haasovej!

Cesty – vzdelávací seminár o Holokauste

Organizácia International Task Force (medzinárodná organizácia pre vzdelávanie o Holokauste) poskytla podporu vo výške 3.900 EUR pre našu ŽNO na uskutočnenie vzdelávacieho seminára „Ways-Cesty-Utak“. Trojdňový program bude realizovaný medzi 31. májom a 1. júnom 2008. Očakávame záujemcov z radov slovenských a maďarských pedagógov, expertov z oblasti osvety a aj iných záujemcov. Podrobný program uverejníme v nasledujúcom čísle Spravodaja.

Komunity v regióne

(Pokračovanie zo strany 3.)

Aké plány má ŽNO Dunajská Streda na najbližšie obdobie?

Ako som už spomenul, chceli sme u nás zamestnať rabína s využitím aj pre potreby Galantskej, prípadne aj Komárňanskej ŽNO. Žiaľ, prvý pokus sa nám nevydaril a pripomínam, že nie z našej chyby. Dokonca, ani finančné pozadie nespôsobil tento neúspech. Nevzdávame sa však, a dúfame, že keď sa nájde ten správny adept, tak naše plány budú úspešné. Potrebujeme k tomu zvýšiť naše finančné príjmy a zabezpečiť vlastný byt pre Rabína, či Chazena (predmodliaci sa). Aj cintorín pohltí každoročne veľa peňazí, ale jeho údržba je našou prioritou. Chystáme sa úplne prestavať bývalú Židovskú školu, ktorú nám vrátili v reštitúcii. Táto budova je na pešej zóne, dobre využiteľná na

komerčné účely. Bez kvalitných nájomných miestností a vytvorenia obytných priestorov, nie je vhodná na vyššie príjmy, ani na realizáciu našich budúcich plánov.

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity vo Vašom meste a na celom Slovensku?

Pri každej príležitosti, ale hlavne na zasadaniach Prezídia prizvukujem, že ŽNO nie je totožné s s.r.o. Ak sa nebudeme starať o židovský život a o udržiavanie tradícií, naša komunita v Dunajskej Stredě zanikne. Za seba môžem povedať, že urobím všetko preto, aby k tomu nedošlo. Náš člen výboru, Reisz Árpi toto prehlásil pri hrobe môjho otca počas pohrebu. Pevne verím, že v duchu sme stáli pri ňom aj ďalší, čo sme boli prítomní. Pracujeme na tom, aby sme mali duchovné zázemie, nie len na veľke svi-

atky, ale kontinuálne. Dôležitá je Chevra Kadisha, ktorá nefunguje kvalitne nikde na Slovensku. Všetko sa rieši "ad hock", čo vôbec nepovažujem za dobré. Aj ÚZ ŽNO by bolo nápomocné pri riešení tohto problému, o čom som mal možnosť sa presvedčiť pri spomínanom pokuse, získať k nám rabína. Jedine v rozumnej spolupráci u nás doma, s našimi susedmi a samozrejme s podporou ÚZ ŽNO, by sme vedeli vyriešiť problémy, ktoré nám bránia v rozvoji tradičných aktivít.

Rozlúčka

V Kolárove doprevádzali na poslednej ceste nášho súverenca **dr. Juraja Langeru**, lekára, ktorého si každý ctí a ktorý zomrel po dlhej ťažkej chorobe vo veku 76 rokov. V posledných rokoch sa zapojil do našej komunity a mnohokrát sa zúčastnil na programoch ŽNO. Večne na neho budeme spomínať.

Sviatky

Prichádza **sviatok Purim**, vo štvrtok večer 20. marca 2008 sa začína Esterin pôst. V synagóge v Komárne oslávim Purim v piatok 21. marca v rámci Kabalat Šabatu.

Gratulujeme

V Izraeli bola svadba **dr. Dany Brandes** (vnučka tety Teri Vajnorsky, dcéra dr. Evy Brandes - Vajnorsky) s **Moshe Kristalom**. Týmto srdečne blahoželáme rodinám Vajnorsky a Brandes.

Mazl Tov!

STETL – kultúrna príloha Spravodaja

Komunity v regióne – Dunajská Streda

Rozhovor s Tiborom Kornfeldom

Som jeden z mnohých, ktorí sa narodili po vojne a nepoznali svojich starých rodičov ako ani mnoho ďalších príbuzných, ktorí zahynuli v koncentračných a pracovných táboroch. Moji rodičia prežili to najhoršie peklo Holokaustu a je možné považovať za zázrak, že sa vôbec vrátili. Mama o tomto období nerada rozpráva a kvôli týfusu na konci vojny si veľa vecí ani nepamätá. Otec mi však občas porozprával mnoho podrobností z predvojnového i vojnového obdobia. Tie veselšie príhody zo židovského života nášho mesta zachytil aj vo svojej knižke, ktorá vyšla dva dni pred jeho smrťou. Som rád, že sa jej dožil a som veľmi hrdý na to, že za 4 mesiace po jeho smrti som musel objednať druhé vydanie, nakoľko prvých 800 výtlačkov sa minulo. Neustále si uvedomujem, ako mi chýbajú súrodenci, ale nahrádza mi ich milujúca rodina, manželka Jana a dve deti, Nelly a Martin. Mamička má 81 rokov a želám si, aby ešte veľmi dlho bola medzi nami. Dovtedy som dieťaťom a cítim sa mladý, kým mi niekto vie povedať: "Syn môj". Mám aj dobrých priateľov od detstva, na ktorých je spofahnutie aj teraz. Nebudem menovať, lebo by som mohol niekoho aj vynechať, ale napriek tomu by som zdôraznil meno Tibiho Feldmara, ktorý mi je viac ako bratom.

Študoval som na Chemickotechnologickej fakulte SVST v Bratislave a zároveň som navštevoval aj Katedru pedagogiky a psychológie tejto školy. Po skončení štúdia som 5 rokov pracoval v Bratislave a potom už v Dunajskej Strede až do dnes. Bol som 12 rokov súkromným podnikateľom, poslancom Mestského zastupiteľstva a teraz som riaditeľom Domova Dôchodcov v Dunajskej Strede. Táto práca ma baví a mám dostatok priestoru, aby som sa mohol venovať i záležitostiam našej obce.

Predstavte nám ŽNO v Dunajskej Strede. Koľko členov má obec? Aké programy organizujete?

Naša obec už dávno nežije takým židovským životom, ako si zaslúži jej história. Máme síce vyše 55 členov, ale mnohí z nich sú členmi len na papieri. V

sedemčlennom výbore pracujú takí ľudia, ktorí sú špecialisti v rôznych oblastiach, tak si vieme prácu lepšie rozdeliť.

Naši predkovia nám zanechali niekoľko nehnuteľností, ktoré zabezpečia, aby sme v súčasnosti a aj v budúcnosti mali ako a čím hospodáriť, a neboli sme odkázaní na dobrú vôľu žiadnej vyššej moci. V poslednom desaťročí nám napriek tomu Mestské zastupiteľstvo veľa pomáha. Finančne nám každoročne prispieva na údržbu našej modlitebne i na údržbu cintorína. Veľkosť cintorína vyžaduje podstatne väčšie

zdroje, ako dostávame od mesta a našich sponzorov, tieto si ovšem zabezpečujeme podnikateľskými aktivitami. Moja úloha v spomenutom sedemčlennom výbore je zameraná hlavne na zabezpečenie potrebných peňazí pre údržbu a ďalší úspešný rozvoj majetku.

Každoročne si pripomíname veľké sviatky, zabezpečíme si predmodlenie a je nás dosť na minian. V piatok sa neschádzame a v sobotu tiež nie. Ak má niekto "Jahrzeit" (výročie) tak telefonicky nás pozvú na večernú modlitbu s kadishom. Vždy sa nás zide 10 mužov. Veď dnes idem ja inému vypomôcť, zajtra zas mne prídu ďalší. Žiaľ nikto sa zo súčasných členov nevie predmodliť a s mojím otcom odišiel „posledný mohykan“, ktorý to všetko ovládal a modlil sa, keď bolo treba. V akútnych prípadoch nám vypomôžu členovia ŽNO Galanta,

ale predovšetkým budapeštiansky CHABAD. Bratislavský rabin Myers k nám občas tiež zavíta a poučí nás o aktuálnom sviatku. Je u nás vždy srdečne vítaný. Niektorí naši členovia navštevujú pri rôznych akciách a sviatkoch spriatelene obce (Galanta, Komárno, Győr).

V Dunajskej Strede obec už dlhé roky nemá predsedu, vedenie je kolektívne. Ako došlo k tomu. Ako funguje tento typ vedenia?

Môj otec bol posledným riadnym predsedom ŽNO a keď sa tejto funkcie vzdal, bol menovaný za doživotného čestného predsedu ŽNO. Nakoľko nikto nechcel prijať funkciu predsedu, po zlých skúsenostiach zo začiatku 90-tych rokov, vytvorili sme kolektívne vedenie. Máme troch štatutárov s podpisovým právom a pri každej transakcii, či podpise zmluvy, musia byť aspoň dvaja podpísaní. ÚZ ŽNO nám schválil túto výnimku zo všeobecných platných predpisov štatútu a rád konštatujem, že to funguje lepšie, ako by sme si to boli mysleli.

Spolupracujete s obcami v Galante a v Győri. Aké sú Vaše spoločné aktivity?

Nehovoril by som o spoločných aktivitách, aj keď sme mali predstavu o spoločnom rabinovi pre naše dve obce. My sa snažíme zúčastňovať sa na akciách spomínaných obcí a tiež ich pozývame na naše slávnosti. Dlhoročné zvyky, ktoré sme zdedili po našich predkoch sa snažíme udržiavať tak isto, ako naši spriatelení susedia. Tento rok sme zosúladiť aj organizáciu Askary (výročie holokaustu), aby sme mohli byť prítomní aj u našich priateľov. Z Győru boli deportácie v ten istý deň (15.jula 1944) ako od nás a z Galanty len o pár dni skôr. Musíme preto koordinovať organizáciu týchto spomienkových dní už aj preto, lebo u nás žije niekoľko rodákov z týchto miest a opačne tiež.

Bodaj by sme mali takých aktívnych mladých členov, ako máte Vy v Komárne, hneď by som zabudol na svoje obavy o budúcnosť našej obce.

(Pokračovanie na strane 4.)

S hlbokým smútkom Vám oznamujeme že,

Ludovít Knöpfler

1914 - 2008

aktívny člen našej komunity zomrel vo veku 94 rokov. Na poslednej ceste sme ho sprevádzali v našom cintoríne v Komárne. Smútočný obrad viedol celoštátny rabín v.v. Dr. József Schweitzer, a hlavný kantor Emil Tóth. Zdieľame sa na smútku jeho rodiny, jeho pamiatka zostane večná!

*Vedenie ŽNO v Komárne,
Redakcia Spravodaja*

Korene nás volajú naspäť

Srdečne Vás očakávame na akcii „Korene nás volajú naspäť“, ktorú usporiada naša ŽNO z príležitosti 60. výročia založenia štátu Izrael, a 40. výročia udalostí v roku 1968. Termín: 13-15. júna (spolu so spomienkovým dňom na Holokaust). Naším cieľom je, aby tí, ktorí odišli z nášho mesta prišli k nám a aby spomínali. Informácie obdržíte na: www.menhaz.sk, kile@menhaz.sk.

Stretnutie klubov Šalom

V januárovom čísle sme uviedli nesprávny dátum. Šalom klub z Budapešti príde do Komárna v stredu, **dňa 27. februára**. Stretnutie klubov sa začína v sále Zoltána Wallensteina v Menház o 15.30 hod. Srdečne Vás očakávame!

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Účty sú v Sk aj v devízach!

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Podporovali ŽNO, Spravodaj a Klub Šalom: Dušan Knöpfler (Brazília), Balogh Ernest (Hurbanovo), Gregušová Éva, Horská Elena, Liszka Ilona, Megó Ján, Bakonyi István (Budapest), Mgr. Miroslav Hargaš, Himmler Zsófia (Štúrovo), Karol Feňveš (Liptovský Hrádok), J.J., Oláh Ilona, Kohn Gábor (Budapest), Weisz György (Tata), Eisler Jenőné (Budapest), rodina Kovár (Pozsony) Ďakujeme!

✧ V nedeľu 10. februára odhalia v Nových Zámkoch vedľa synagógy nový pamätník Holokaustu, dielo Tibora Szilágyiho.

✧ ŽNO v Galante usporiada z príležitosti Zájín Ádaru dňa 13. februára 2008 v miestnej synagóge večeru (podávať sa bude ryba). Slávnostný prejav prednesie bratislavský rabín Baruch Myers.

✧ Predseda ŽNO a programový koordinátor prijali režisérku Adinu Lévai, ktorá nedávno režírovala v štúdiu komárňanského Jókai divadla predstavenie Moja matka mi vravela, nie! Režisérka teraz pripravuje v Miskolci hru izraelského autora k čomu žiadala pomoc od ŽNO.

✧ Vedenie ŽNO poverilo účtovníka kanceláriu Monopol s účtovníckymi prácami ŽNO.

✧ Z finančných prostriedkov z verejnej súťaže sme nakúpili knihy do knižnice Bélu Spitzera. Ďakujeme vydavateľstvu Múlt és Jövő a Inštitútu Fórum za ich ponuku, ktorá obohatí našu knižnicu.

✧ V januári sa zúčastnila vedúca kancelárie Judita Haasová v Budapešti na Židovskej univerzite na programe doškolenia vedúcich, program pokračuje 5. marca (v ten deň bude zatvorená kancelária ŽNO).

(Pokračovanie zo strany 1.)

Nedávno mu vyšla kniha o synagógach na Slovensku, donedávna pracoval v Slovenskom národnom múzeu - v Múzeu židovskej kultúry, je zakladateľom dokumentačného projektu Synagoga Slovaca. Od roku 2006 je riaditeľom Slovenskej centrály pre židovské dedičstvo v Bratislave.

Prednášky odznejú v slovenčine a v maďarčine. Srdečne Vás očakávame!

SPRAVODAJ ^{בה}

Úspešný štart programu MELAMED

ŽNO v Komárne s podporou izraelskej Nadácie Pinchus zahájilo 27. januára vzdelávací program MELAMED. Približne päťdesiat záujemcov - z ktorých mnohí prišli z okolitých regiónov (Štúrovo, Nové Zámky, Tata, Bicske, Gödöllő, Tekovské lužany, Budapešť) pozdravil **Tamás Paszternák**. Po oboznámení s cieľom programu a rozvrhom hodín doobeda prednášal **Gábor Fináli** - poslucháč Židovskej univerzity z Budapešti. Na začiatku pomocou interaktívneho programu prednášal o základoch židovstva a pokúsil sa odpovedať nato, že kto sú Židia, aká je ich história, kultúry a aké majú zvyky. Prítomní mali možnosť spoznať písmená hebrejskej abecedy, mohli sa pohybovať vo svete alefbétu, ktorí sa zdá zatiaľ pre mnohých trochu mystickým.

Poobede z príležitosti Dňa Holokaustu odzneli dve prednášky: člen našej ŽNO **Dr. Vojtech Novák** hovoril o udalostiach tohoto obdobia týkajúcich sa Komárna, vedúci katedry histórie zo Židovskej univerzity v Budapešti **dr. György Haraszi** prednášal o histórii Osvienčimskej zápisnice. Prítomných bolo asi sto záujemcov, medzi nimi sme mali možnosť privítať primátora mesta Komárno **dr. Tibora Basternáka**, evanjelického duchovného **Miroslava Hargáša** a prítomný bol a zástupca biskupa reformovanej cirkvi **László Fazekas**. Záver bol v synagóge, kde pri pamätníku pripomínajúcom osvienčimsku pec, ktorý odhalili v roku 1948, prítomní zapálili spomienkové sviečky.

Ďakujeme za pomoc organizátorom **Antonovi Pasternákoví, Judite Haosovej a Andrásovi Paszternákoví**.

Pochod života

Naša ŽNO spolu s nadáciou Pochod života organizuje z príležitosti pamätného dňa Jom Hasoah a Holokaustu spomienkovú cestu do Poľska, do Osvienčimu - Birkenau. Poďme spolu a zúčastníme sa na tomto zaujímavom programe spolu s predstaviteľmi 53 krajín sveta.

Návrh programu:

Streda 30. apríla

19.00: Odchod z Komárna do Budapešti

21.00: Príchod do Budapešti, k synagóge na ulici Dohány, stretnutie s účastníkmi pochodu

22.30: Odchod

Nočná cesta autobusom s prestávkami.

Štvrtok 1. mája

08.00-08.30: Príchod k tábore v Osvienčime

09.00: Raňajky v hale múzea

09.45: Prehliadka tábora smrti v Osvienčime

11.30: Spomienka pred barakom č. 18 - maďarský barak

13.00: Začiatok POCHODU ŽIVOTA, spoločná prechádzka s účastníkmi z 53 krajín do Birkenau

15.00: Spomienka v Birkenau

16.00: Prehliadka tábora

17.30: Návrat do Komárna

Piatok 2. mája

05.00-06.00: príchod do Komárna, k Menház

Účastnícky poplatok: 2200 Sk

Obsahuje: 3x kóser stravu, písaný materiál, vetrovku, tašku, lekársku starostlivosť, bezpečnostnú službu, sprievodcu, vedúceho skupiny

Príhlásiť sa môžete na sekretariáte ŽNO, alebo cestou e-mailu na adrese **kile@menhaz.sk do 29. februára 2008!**

Melamed pokračuje

Milí priatelia!

Vo februári budeme pokračovať v našom vzdelávacom programe. Každého úprimne očakávame, aj takých, ktorí sa v januári nezúčastnili na programe.

Termín: nedeľa 24. februára

10:30-12:00: Základné dielo židovstva - Tóra

12:00-12:15: prestávka

12:15-13:45: základy hebrejčiny

13.45-14:30: prestávka na obed

14:30-15:30: prednáška - Tragédia slovenských židov 1938-1945- Mgr. Viera Kováčová pracovníčka Múzea SNP v Banskej Bystrici

Mgr. Viera Kováčová v roku 1995 absolvovala Filozofickú fakultu Masarykovej univerzity v Brne, odbor archeológia - história. Pracuje v Múzeu SNP v Banskej Bystrici ako historička, kde sa venuje dejinám Slovenskej republiky v rokoch 1939 - 1945. V prednáške sa rozoberá téma "riešenia židovskej otázky" v Európe s akcentom na situáciu na území Slovenska v rokoch 1939 - 1945 (proti-židovské zákonodarstvo v Slovenskej republike, 1. vlna deportácií - 1942, 2. vlna deportácií - 1944, deportácie na území južného Slovenska - 1944).

15:30-17:00: prednáška - Židovské kultúrne dedičstvo na Slovensku - dr. Maroš Borský pomocou počítačovej prezentácie predstaví situáciu slovenských synagóg.

Dr. Maroš Borský študoval v Bratislave, Heidelbergu, Jeruzaleme, Londýne a Regensburgu.

(Pokračovanie na strane 4.)